

2022/2023

EU i undervisningen – sådan!

Inspirationsmagasin for grundskoler og ungdomsuddannelser

**Nye rollespil fra DEO * Videokonkurrence hos Folketingets EU-Oplysning
* Efteruddannelseskurser i hele landet * EU på erhvervsskolerne *
Oplæg i Europa-Huset * Aktiviteter for unge * Podcasts om EU
Europæiske studierejser i egen region * Europa-Parlamentets Ambassadørskoler**

EU i undervisningen – sådan

Redaktører:
Kasper Tonsberg Schlie og
Amanda Hersbøll

En stor tak til forfatterne:
Jesper Vestermark Køber, Zoé Elkær Nicot,
Fatme Chahrour, Maria Wildfang, Marianne
Dietz, Michelle Jensen, Bodil Marsden, Elise
Jensen og Kia Lundsgaard

Udgivet af:
Demokrati i Europa Oplysningsforbundet –
DEO. Udgivet august 2022.

DEO
UNDERSVISING

Dette magasin har modtaget støtte
fra programmet Jean Monnet Teacher
Training under Erasmus+.

Alle materialer i magasinet kan frit be-
nyttes til undervisnings- og efterud-
dannelseformål. Gengivelse eller re-
produktion af materialet er ikke tilladt
uden tilsagn fra udgiveren.

DEO har ikke ejerskab over artikler, der
henvises til i inspirationsmaterialet. Hvis
de anvendes i undervisningen, skal det
derfor ske under hensyn til gældende
regler om ophavsret.

Dette magasin kan tilgås digitalt via
undervisning.deo.dk/efteruddannelse.

Indholdsfortegnelse

Lad os løfte EU-undervisningen sammen.....	Side 3
Bliv skarp på EU med DEO	Side 4
EU i undervisningen	Side 5
– Et udvalg af DEO’s undervisningsmaterialer	
Velfærd, suverænitet og flæskepriser	
- EF-afstemningen i 1972	Side 6
EU-rollespil som demokratisk øvelsesrum	Side 8
Nyt rollespil om EF	Side 10
Hvad er historiske rollespil, og hvad er det, de kan?	Side 11
DEO Ung vil have alle med i EU-debatten.....	Side 12
Nyt fra Folketingets EU-Oplysning	Side 13
Kom på besøg i Europa-huset.....	Side 14
Få insider-perspektiv på EU gennem EPAS.....	Side 15
Lyt dig klog: Podcasts om EU	Side 16
Europæiske perspektiver på klimakrisen.....	Side 18
EU på erhvervsuddannelserne	Side 19
EU-engagement udenfor klasserummet	Side 20
På EU-rejse i egen region.....	Side 22

Lad os løfte EU-undervisningen sammen

Hvad har lakridspiber, kanelsnegle og iPhones til fælles? De er alle helt hverdagsagtige produkter, som danske undervisere har brugt som konkrete indgange til det vigtige EU-stof og gode cases der er sendt fra lærere til DEO's indbakke. Gennem de seneste 12 år har DEO udvekslet idéer og diskuteret EU-didaktik med tusinder af undervisere på alle niveauer.

Det er der kommet et væld af gode projekter ud af: rollespil om alt fra klima til flygtninge, videoer om danske værdier, temapakker, e-bøger, magasiner og podcasts. Alt dette har været til fri afbenyttelse på vores hjemmeside www.undervisning.deo.dk, hvor vi med glæde kan konstatere, at der er masser af interesse for alle aspekter af det vigtige EU-samarbejde.

Med dette magasin åbner vi et nyt kapitel, hvor vi vil nå ud til flere undervisere og forbinde dem med de relevante aktører indenfor undervisning om EU. Vi har derfor inviteret en lang række aktører til at formidle deres overvejelser og læremidler om EU i undervisningen: lige fra NGO'er og faglige foreninger til Folketingets EU-Oplysning, EU-institutioner og en række EU-engagerede unge.

Det er vigtigt, at alle kommer til orde, for der findes ikke en rigtig måde at undervise om EU på. Europa og EU er på skemaet i alt fra 8. klasse over 3.g med samfundsfag på A-niveau til erhvervsskoler, hvor eleverne skal kende til deres rettigheder og pligter på et internationalt arbejdsmarked. Nogle kan overskue lange tekster, mens andre har brug for en mere induktiv og konkret tilgang til stoffet. Derfor ser vi det som en vigtig opgave, at dette magasin formidler tilbud til de forskellige niveauer – fra det helt konkrete til de mere abstrakte temaer.

Dette er det første ud af tre magasiner, der er planlagt til udgivelse i forbindelse med skoleårets start i 2022, 2023 og 2024. De udgør et solidt vidensgrundlag for årets mange aktiviteter for elever og lærere. DEO vil i perioden afholde seks konferencer, 15 rollespil og ca. 50 kurser for lærere og lærerstuderende. Du kan tilmelde dig aktiviteterne på www.undervisning.deo.dk/efteruddannelse.

Magasinet og aktiviteterne for elever og lærere er gratis for brugerne, da vi har modtaget økonomisk støtte fra Jean Monnet-programmet, der er en del af Erasmus+.

God fornøjelse!

På redaktionens vegne

Kasper Tonsberg Schlie og Amanda Hersbøll
undervisning@deo.dk

Bliv skarp på EU med DEO

DEO holder årligt mere end 70 arrangementer med fokus på EU og Europa. Nogle er specifikt for undervisere, mens andre er åbne for offentligheden. Du skal være velkommen til at tage din klasse med til debattmøder og på onlinerejser.

Konferencer for undervisere

Siden 2009 har DEO arrangeret konferencer under titlen "EU i undervisningen – sådan!"

To gange om året afholder vi en inspirationsdag i henholdsvis Aarhus og København, hvor akademikere, didaktikere og politikere sætter fokus på aktuelle EU-temaer – og ikke mindst, hvordan man kan undervise i dem.

Her møder vi årligt ca. 200 undervisere fra både grundskolen og ungdomsuddannelserne, som efterspørger ny inspiration til timerne om EU.

Konferencerne danner derfor også ramme om lanceringen af DEO's nyeste undervisningsmaterialer og temabøger, som man får gratis med hjem. DEO's konferencer for undervisere byder på oplæg fra landets førende EU-eksperter, didaktikere og politikere. Derved klædes lærerne bedre på til at undervise i EU på både et teoretisk og praktisk plan.

De næste konferencer bliver afholdt i september 2022. Det koster ikke noget at deltage, men tilmelding er nødvendig. Se programmet og tilmeld dig på undervisning.deo.dk

Efteruddannelse for undervisere og studerende

DEO tilbyder hvert år en række praksisorienterede workshops for undervisere på grundskoler, ungdomsuddannelser og erhvervsskoler samt for studerende på læreruddannelsen.

Her vil du få en indføring i nogle af DEO's undervisningsmaterialer, inspiration til aktiverende didaktik i forhold til EU-stoffet og tips og tricks til at gøre det mere levende og relevant for eleverne.

Det koster ikke noget at deltage eller få os ud og afholde et lokalt kursus, men tilmelding er nødvendig. Hold øje med din lokale CFU eller kontakt os direkte på undervisning@deo.dk for at høre om mulighederne.

Tag din klasse med til et DEO arrangement!

Debatarrangementer

DEO arrangerer hvert år en lang række debatter, hvor politikere, eksperter og borgere mødes i en gensidig respektfuld og nuanceret dialog, der bidrager til viden og oplysning om EU, demokrati og europæisk politik. Det koster ikke noget at deltage, men tilmelding er nødvendig, og du er meget velkommen til at tage hele klassen med. Find vores debatarrangementer og tilmeld klassen på deo.dk/debat.

Online-rejser

Hver onsdag eftermiddag arrangerer DEO online-rejser, hvor vores rejseledere i fællesskab med eksperter, lokale og de deltagende gæster undersøger forskellige lande og regioner i Europa. Fokus er på at opnå viden om vores europæiske naboer i en hyggelig og afslappet stemning, der lægger op til interaktion og aktiv deltagelse. Vi besøger i 2022 steder så forskellige som Bosnien-Hercegovina, Catalonien og Island samt en lang række andre destinationer. Læs mere på deo.dk/rejser.

Kontakt os direkte på undervisning@deo.dk for at høre nærmere.

Prøv DEO's læremidler om EU

Rollespil: Lad eleverne prøve kræfter med det politiske spil i Bruxelles

DEO har udviklet fire rollespil, hvor eleverne får lov til at agere politikere for en dag: Spillet om EU's fremtid, Spillet om EU-Parlamentet, Bordering Brexit samt Kampen om Klimaet. EU står overfor mange svære udfordringer, og dine elever kan nu prøve at være en del af løsningen. Rollespillene kan tilpasses til brug på både grundskoler og ungdomsuddannelser. Varigheden er typisk 5 lektioner á 45 min og fungerer bedst med 55 til 110 deltagere. Spillene kan downloades gratis på undervisning.deo.dk/rollespil. Der er også mulighed for at få DEO til at afvikle en rollespilsdag. Skriv til undervisning@deo.dk.

Masterclass: EU talentforløb

Hvad laver man egentlig som embedsmand i EU? I forløbet EU Masterclass kan talentfulde elever i både grundskolen og gymnasiet blive klogere på embedsmandsrollen og teste deres færdigheder i EU's maskinrum. Forløbet består af en række ekspertvideoer, tekster, øvelser og en test inspireret af EU's officielle optagelsestest for embedsmænd og kan gennemføres selvstændigt på 6-8 lektioner i elevernes eget tempo. Det kan naturligvis gennemses før brug. Du kan skrive til undervisning@deo.dk med navne og mails på de elever du gerne vil tilmelde.

Debatkoncept: Alle kan debattere EU!

DEO's debatkoncept skal motivere gymnasieelever til at dykke ned i seks højaktuelle EU-emner og debattere dem aktivt med fokus på højt informationsniveau, indlevelse i aktørperspektiver og respektfuld dialog.

Belønningen matcher indsatsen:

Demokratiet udfolder sig i praksis gennem aktiv holdningsdannelse og oplyst debat.

Debatdagen kan afvikles uafhængigt af DEO, men vi kommer gerne ud og faciliterer dagen på dit gymnasium.

Læs mere på undervisning.deo.dk

Temapakker: Synopsisopgaver om aktuelle EU-emner, der kan bruges direkte i samfunds-fag i gymnasiet

DEO's temapakker sætter fokus på en lang række aktuelle EU-emner og giver eleverne indsigt i europæisk politik, samfundsproblemer og EU's magtstruktur og beslutningsgange. Temapakkerne kan indsættes fleksibelt i undervisningen, gennemføres individuelt eller i gruppe og besvares skriftligt eller mundtligt. Arbejdsspørgsmålene kan besvares ved udelukkende at læse artiklerne, mens henvisninger til lærebøger og links er baggrundsinfo som kan læses, hvis der er god tid. Find vores temapakker på undervisning.deo.dk.

Velfærd, suverænitet og flæskepriser - EF-afstemningen i 1972

I år markerer vi 50-året for folkeafstemningen om Danmarks medlemskab af det Europæiske Fællesskab, EF. Men hvad var der egentlig på spil dengang? Hvad ønskede tilhængerne, og hvad frygtede modstanderne?

DEO har netop udgivet et rollespil om EF-afstemningen på undervisning.deo.dk. Spillet er til klassebrug og denne artikel kan bruges som en del af forberedelsen til spillet.

Af Jesper Vestermark Køber

Den 2. oktober 1972 deltog 90,1% af de stemmeberettigede danskere ved folkeafstemningen om Danmarks tiltrædelse i EF. Et overbevisende flertal på 63,3% stemte ja, og 36,7% stemte nej. Forud var gået flere års forhandlinger om Danmarks medlemskab og måneders intens debat mellem modstandere og tilhængere om økonomi, velfærd, suverænitet og medbestemmelse.

Inden vi tager hul på afstemningens temaer og uenigheder, er det værd at erindre, at ja- og nejsigere delte sig på andre måder end i dag. De dominerende venstrefløjspartier SF, VS og DKP stod samlet i deres modstand mod EF, ligesom det liberale parti Retsforbundet og det nationalorienterede Dansk Samling også agiterede for et nej. Det i dag så EU-begejstrede Radikale Venstre gik ind for et medlemskab. Men deres ungdomsparti Radikal Ungdom anbefalede sammen med flere af moderpartiets profiler et nej. De mest overbeviste ja-sigere fandt man hos Venstre og Det Konservative Folkeparti, selvom modstandere også kunne tælles blandt deres medlemmer.

Helt afgørende for udfaldet af afstemningen var Socialdemokratiet og nærmere bestemt de socialdemokratiske vælgeres stilling. Partiet var

splittet mellem overbeviste og nølende tilhængere samt en god portion modstandere. For formanden Jens Otto Krag var medlemskabet et personligt projekt, og han gik helhjertet ind for EF som en politisk vision. Stod det til ham, skulle Danmark ind i EF med et fem sjettedeles flertal i folketinget, som suverænitetssafgivelser ifølge grundloven kræver. Men fordi han ikke ønskede at sprænge sit parti under folketingsvalgkampen i 1971, indgik Krag en aftale med de borgerlige partier om at sætte EF-medlemskabet til folkeafstemning. Derved parkerede Krag EF-diskussionen til det efterfølgende år, men de socialdemokratiske uenigheder undgik han ikke. En væsentlig del af partiet - herunder en række unge og senere meget indflydelsesrige politikere som Ritt Bjerregaard og Svend Auken - kom ind i Folketinget i 1971 og dannede sammen med en række andre gruppen 'Socialdemokrater mod EEC'. Mellem de to poler i partiet stod forbeholdne jasigere som udenrigs- og økonomiminister Ivar Nørgaard og den senere statsminister Anker Jørgensen. For dem handlede Danmarks indtræden i EF om handelspolitik, og de vendte sig stærkt imod enhver politisk overbygning.

Op til afstemningen koncentrerede den socialdemokratiske agitation sig derfor i mindre grad om visionerne for et overstatsligt europæisk fællesskab, og i højere grad om velfærdsstatens fremtid. Partiets fortalere beskrev EF-medlemskabet og de dertil knyttede økonomiske fordele som en forudsætning for bevarelsen af velfærdsstaten, og beroligede danskerne om, at EF-samarbejdet først og fremmest skulle gavne dansk økonomi.

Netop hensynet til økonomien var ja-sidens helt afgørende samlingspunkt. Fortalerne der også talte Industrirådet (i dag Dansk Industri) og Landbrugsrådet (i dag Landbrug og fødevarer) fremførte hensynet til eksporten, valutabalancen og beskæftigelsen som trumfkort. Med Storbritanniens samtidige indmeldelse i EF, var det ifølge fortalerne, absolut nødvendigt at Danmark også gik med for at bevare eksporten af danske landsbrugsvarer. Særligt sidst i kampagnen fremmanede ja-siden et billede af alvorlige økonomiske konsekvenser, hvis danskerne stemte nej.

Nejsidens forskellige fløje samlede sig i begyndelsen af 1972 i det tværpolitiske samarbejde Folkebevægelsen mod dansk medlemskab

**4 danske statsministre
4 stemmer for dansk JA til EF.**

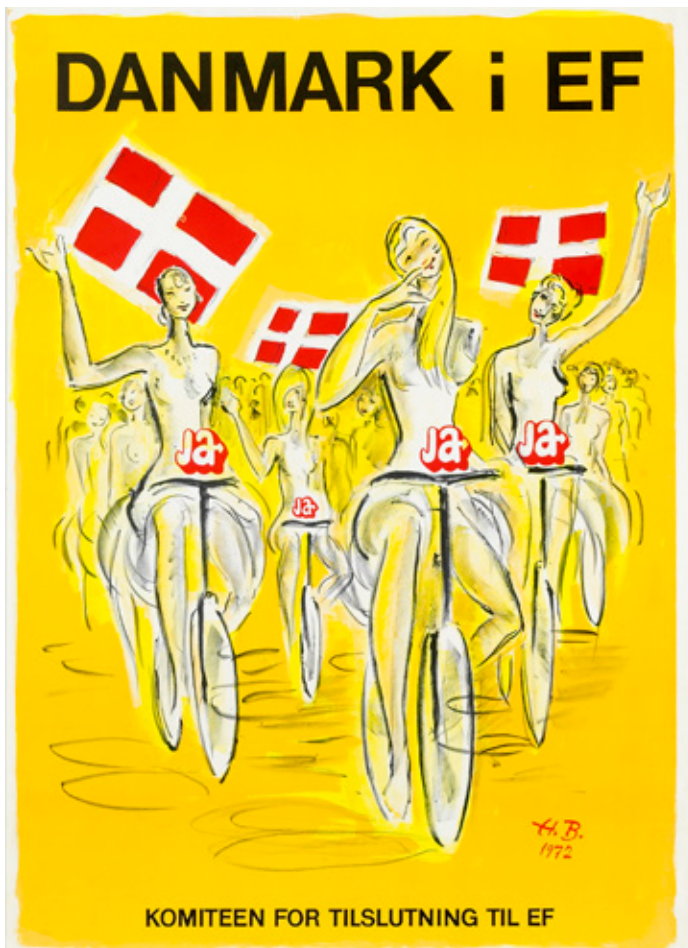
Den 2. oktober tæller enhver stemme lige meget, hvad enten den afgives af Erik Eriksen, Viggo Kampmann, Hilmar Baunsgaard, Jens Otto Krag eller Dem. Men for langt de fleste vælgere må det tælle, at alle efterkrigsperiodens nu-

levende danske statsministre ikke er i tvivl om deres og Danmarks svar: JA til EF. Ingen er politisk enige med alle disse regeringschefer, men næsten alle er med én af dem.

Og han siger altså JA!

Komiteen for tilslutning til EF

Fire tidligere danske statsministre fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Venstre bakkede op om et ja til EF

Bølgerne gik højt under EF-kampagnen. Komiteén for tilslutning til EF så konturer til en lys fremtid, mens Folkebevægelsen mod EF ville advare om fransk-tysk dominans over Danmark.

af EF, som efter afstemningen skiftede navn til Folkebevægelsen mod EF. VS og Socialdemokrater mod ECC stod uden for denne brogede fløj flok af nej-sigere, der talte alt fra nationalkonservative, enkelte erhvervsfolk, ungdomsopdrøgere og kommunister.

mokratiske lande. Således fastholdt ja-siden, at EF-medlemskabet ikke ville blive en trussel for hverken demokrati eller nationalstat, og at afgivelse af suveræniteten ville blive opvejet af den indflydelse, Danmark fik som medlemsland. De fire magtpartier afviste også, at det danske

at katolske lande og en mere kapitalistisk markedstænkning, der på sigt kunne få indflydelse på dansk velfærds politik og sikkerhed. Eksempelvis hævdede Socialdemokrater mod EEC, at Danmark i EF ville blive en lille, svag del af en kapitalistisk, vesteuropæisk blok, der forhindrede Danmark i at føre en selvstændig udenrigspolitik for en opløsning af den kolde krigs blokdannelse. *Davignon-rapporten* havde få år tidligere beskrevet behovet for at integrere de europæiske landes udenrigspolitik, og det gav nej-siden en mulighed for allerede her at trække EF-hæren frem som skræmmebillede.

Selvom om en række partier har rykket sig og nye er kommet til, fremstår mange af argumenterne således velkendte og genkendelige fra vore dages EU-debat. Der er kommet flere temaer til, men de overordnede spørgsmål om økonomi, velfærd og demokrati præger fortsat diskussionerne om EU. Siden afstemningen har danskerne været til folkeafstemninger om yderligere integration i EF og EU 8 gange. Et unikt tal i europæisk sammenhæng, der kan kobles til beslutningen om at udlægge integrationen i det europæiske fællesskab til folkeafstemningen i 1972. De fleste er også enige om, at traditionen for at inkludere borgerne i EU-spørgsmål resulterede i, at danskerne sammenlignet med andre europæere har stor viden om EU. ■

“ Alle kneb galt, og nej-siden greb langt tilbage i historien, da de trykte en plakat med titlen ”Staining ville stemme nej – og Grundtvig”. ”

Enige om særligt meget var de ikke. Men temaerne suveræniteten, demokrati og national selvbestemmelse samlede dem. Kort sagt købte de ikke ja-sidens besværgelser om, at EF kun ville blive et mellemstatsligt samarbejde med økonomiske fordele. Med henvisning til Romtraktatens erklæring om et stadig tættere samarbejde mente de at have bevis på, at medlemskabet kun var første skridt på vej mod stadig mere integration. Grundtonen i nej-kampagnen var bekymring for demokratiets fremtid og fremhævelse af danske og nordiske traditioner for folkestyre - i modsætning til det fjerne bureaukrati i Bruxelles.

Fortalerne ønskede også at bevare Danmarks suveræniteten, men slog på mulighederne for at få medindflydelse i en sammenslutning af de-

demokrati ville tage skade, da den folkevalgte regering altid ville have mulighed for at give sin stemme til kende i Ministerrådet. I håbet om at kompetencer, erfaring og ansvarlighed kunne overbevise danskerne, udsendte ja-siden i en ikonisk plakat med billeder af fire tidligere statsministre, der alle anbefalede et ja. Alle kneb galt, og nej-siden greb endnu længere tilbage i historien, da de trykte en plakat med titlen ”Staining ville stemme nej – og Grundtvig”.

En afgørende forskel til vor tids debat bestod i, at ønsket om nordisk samarbejde spillede en langt større rolle dengang, og at både ja- og nej-siden betragtede Europa som noget mere distanceret og fjernt fra Danmark. Mange modstanderne udtrykte bekymring for at slutte sig til et EF-samarbejde, der var domineret

EU-rollespil som demokratisk øvelsesrum

EU-samarbejdet er rigt på benhårde nationale interesser, identitet og følelser. DEO's rollespil bruger de helt store dramaer som springbræt til en større nysgerrighed blandt eleverne.

Af Kasper Tonsberg Schlie

INSPIRATION. Klokkeren er lidt over 11 på Ribe Katedralskole, da et lokale med 70 elever bliver helt stille. En ung fyr går op til talerstolen, rømmer sig og taler så til forsamlingen. »Vi er samlet her i dag for at blive enige om et nyt

EU-budget. Det er helt afgørende for os spaniere, at vi sammen bekæmper arbejdsløshed blandt unge og investerer massivt i den grønne omstilling. Spanien vil lægge yderligere 4 mia. euro i EU's grønne fond, men det er Tyskland, EU's største land, der skal tage det største ansvar.«

Øjeblikket efter bliver tallet plottet ind i et interaktivt skema, så alle elever kan se konsekvenserne for hele EU. Udmeldingen fra Spanien rækker ikke meget på hele unionens budget, så nu er der lagt pres på finansministeren fra Tyskland, der skal tale om lidt. Den seneste gymnasiereform fremhæver, at gymnasieele-

Elever fra Gefion Gymnasium forbereder sig til forhandlingerne.

verne skal have "en øget omverdensforståelse" og gøres i stand til at "medvirke aktivt i demokratiet".

Det er hensigter, som går fint i tråd med mottoet i DEO: Demokrati kræver deltagelse. De klassiske lærebøger om EU forklarer på fin vis, hvordan institutionerne og de formelle beslutningsstrukturer i EU fungerer, men de kan med fordel suppleres af undervisning, der får eleverne til at opleve på egen krop, hvordan den politiske proces forløber.

Rollespil skaber større interesse hos eleverne

I USA findes der en lang tradition for, hvad amerikanerne kalder "political simulations". Her lærer skoleeleverne om alt fra lokale byråd til den amerikanske højesteret og FN ved at simulere *the real deal*. I 2015 skrev den amerikanske filosof Jane Lo fra Washington University sin doktordisputats om effekten af rollespil inden for samfundsfag. Studiet viste, at

elever, der gennemfører politiske eller sociale rollespil mindst en gang om året i gymnasiet, opbygger en mere dybt forankret interesse for faget. Således er der en signifikant større chance for, at eleverne involverer sig aktivt i politik senere i livet, og det bliver mere sandsynligt, at de stemmer til lokale og nationale valg.

Jane Los empiriske studie tog udgangspunkt i Hidi og Renningers 'Interest Development Theory' fra 2006, der forklarer, hvilke faktorer der bidrager til at udvikle en indre motivation for faget. Her argumenteres der for, at rollespillet skaber et debatrum, hvor eleverne ikke behøver at bringe deres eget omdømme i spil ved at skulle forsvare deres personlige holdninger. I stedet kan de frit udforske perspektiver og holdninger uden at bekymre sig om at sige "det rigtige". Som en tidligere elev udtalte i Los studie: "Rollespillene var medvirkende til, at jeg blev oprigtigt nysgerrig på, hvorfor andre mener, hvad de gør. Der er årsager bag alle holdninger".

Prøv DEO's rollespil

Spillene tager 3-5 timer at gennemføre og deltagerantallet varierer fra 30-110 elever. DEO har p.t. fem rollespil til fri afbenyttelse:

- **Spillet om EU's Fremtid:**
Et forhandlingsspil om EU's budget, flygtningepolitik og forsvarsstrategi
- **Spillet om Europa-Parlamentet:**
Gør eleverne klogere på parlamentets rolle – særligt på miljøområdet
- **Bordering Brexit:**
Et spil på engelsk, der handler om Brexits konsekvenser i UK, Irland og Nordirland
- **Spillet om Klimaet:**
Eleverne forhandler en ny europæisk klimaftale på plads
- **Spillet om EF:**
Vi rejser tilbage til 1972 og bliver klogere på debatten om Danmarks optagelse i EF

Du kan læse mere om DEO's rollespil på undervisning.deo.dk/rollespil

I skoleåret 2021/2022 rejste DEO rundt i landet for at afvikle rollespil på ca. 30 grundskoler og ungdomsuddannelser. Hvis du er interesseret i at få os ud på dit gymnasium, kan du skrive til undervisning@deo.dk.

Læring og underholdning på samme tid

I DEO's rollespil bliver disse indsigter omsat til praksis. Under spillet i Ribe skulle eleverne forhandle sig frem til et fælles EU-budget og en flygtningeaftale, og i den forbindelse blev de inddelt i grupper, som afspejler virkelighedens aktører: Politikere, interessegrupper, journalister og forskere. På kort tid levede de sig ind i rollerne og sørgede selv for at opsøge hinanden og påvirke slagets gang gennem debatter på kryds og tværs af grupperne. I løbet af dagen overhørte lærerne seriøse diskussioner mellem blandt andet lobbyister og den franske finansminister og mellem borgergrupper og den tyske kansler.

DEO's evalueringer viser, at eleverne oplever rollespillene som både underholdende og lærerige. Forhandlingerne aktiverer tilmed mange af de elever, der ofte har brug for et konkurrenceelement for at involvere sig. Selvom emnet er budgetter for landbrugsstøtte og regional udvikling, forsøger eleverne ihærdigt at "vinde spillet" ved at opnå de mest gunstige resultater for deres gruppe. Den aktive involvering skaber det, vi kalder et demokratisk øvelsesrum. Spillet er blot en simulation, men det er netop ved at udforske de forskellige politiske perspektiver, at man opnår en vedvarende og respektfuld forståelse for demokratiets diversitet. ■

Rollespil på Folkemødet 2022 med elever fra Rejsby Europæiske Efterskole.

Spillet om EF:

Nyt rollespil om EF-afstemningen i 1972

I anledning af 50-året for Danmark i EF/EU har DEO, i samarbejde med en række didaktiske og faglige konsulenter, udviklet et ambitiøst læringsspil, der giver elever i grundskolen og på ungdomsuddannelser mulighed for at opleve EU-folkeafstemningen i 1972 på egen krop. Og kæmpe om udfaldet!

I *Spillet om EF* rejser vi tilbage til 1972 til tiden umiddelbart før folkeafstemningen. Konteksten er en tv-debat, som læreren modererer, mens eleverne spiller autentiske karakterer og repræsentanter fra 1970'erne og lever sig ind i rollen som f.eks. socialdemokratisk statsminister, garvet fagforeningsmand, ung frihedskæmper eller formand for Landbrugsrådet.

Tv-debatten starter med åbningstaler fra paneldeltagerne, og herefter følger tre debatrunder om EF-medlemskabets mulige konsekvenser for dansk økonomi, selvstændighed og identitet

og samt velfærd. Her skal repræsentanterne med deres argumenter prøve at påvirke og overbevise de uorganiserede vælgere, alt imens skarpe 'DR-journalister' stiller kritiske spørgsmål og skriver historier om debattens gang. *Breaking news*: Pludselig får vi at vide, at nordmændene ved en folkeafstemning har stemt nej til norsk EF-medlemskab!

Hvordan vil paneldeltagerne reagere på nyheden? Skal vi fortsat følge Storbritannien ind i EF, eller skal vi hellere satse på et nordisk samarbejde? Debatten afsluttes med en 'folkeafstemning', hvor det vil vise sig, om Danmark tilslutter sig EF.

Rollespillet består af 20 rollekort samt en lærervejledning og rummer to differentieringsspor, et til grundskolen og et til gymnasiet. Det kan gennemføres i en klasse med 20-30 elever og varer i sin fulde længde 3-4 lektioner. ■

Spillet er udviklet i samarbejde med Marianne Dietz, ph.d. i spil- og historiedidaktik, rollespilsudvikler og forfatter til bøger og artikler om rollespil, til daglig faglig leder på Brønshøj Skole, Jesper Vestermark Køber, Ph.d. i historie, Postdoc ved Saxo-Instituttet, KU, forsker i dansk demokratihistorie og politisk idehistorie i det 20. århundrede samt Jesper Tvilde, lektor i Samfundsfag og Historie på Nordsjællands Grundskole og Gymnasium.

Prøv rollespillet

Spillet kan downloades gratis på

undervisning.deo.dk/rollespil

Hvad er historiske rollespil, og hvad er det, de kan?

Af Marianne Dietz

Rollespillet om EF-afstemningen i 1972 er udviklet bl.a. med afsæt i nyere forskning, som peger på, at eleverne gennem en særlig type rollespil opnår en dybere forståelse for forhold i fortiden, ligesom deres deltagelsesmuligheder i undervisningen styrkes.

Karakteristisk for denne type rollespil er, at de iscenesætter historiske begivenheder og placerer eleverne i roller som aktører fra fortiden. Rollerne er udviklet, så de styrker elevernes muligheder for at skifte perspektiv. Det betyder, at eleverne på deres rollekort får relevante informationer om den aktør, de spiller – herunder aktørens baggrund, arbejde, holdninger, verdenssyn og mulige argumenter til brug i diskussioner om forskellige emner. Det giver eleverne adgang til at forstå deres rolles indre og dermed mulighed for at indleve sig i rollen.

Som lærer kan det virke uoverskueligt at kaste sig ud i at bruge rollespil i undervisningen. Der er mange roller, scenskift og diskussioner, der skal styres. Min mangeårige erfaring med både at udvikle og anvende denne type rollespil i undervisningen har dog vist, at man som lærer skal prøve det én gang, så har man en god idé om, hvordan det fungerer og bedst kan gennemføres. Det vigtigste er, at man som lærer påtager sig rollen som "spilmester" og styrer spillet. Også selvom man ikke kender

alle spillets detaljer og rollernes nuancer endnu. Det ødelægger ikke flowet i spillet, hvis man stopper op og læser i vejledningen, afbryder eleverne og beder dem uddybe og støtter dem, så de kan komme på banen med deres argumenter. Tværtimod. Det kan være svært for eleverne at vide, hvornår de skal sige noget, men eleverne giver ofte udtryk for, at det hjælper, når læreren fx siger "Jens Otto Krag, det der Morten Lange lige sagde, er du da uenig i, er du ikke?", og så hjælper eleven med at finde, hvor modargumenterne står på rollekortet.

Eleverne tager generelt rigtig godt imod denne type rollespil. Og når først de har prøvet det én gang, er de som regel med på formen og ved derfor, hvordan rollerne er opbygget, og hvordan man kommer på banen med sine argumenter. Særligt rollespillenes diskussioner motiverer eleverne til deltagelse, og jo mere information, der faktisk er i rollekortene, jo mere oplever mange elever, at de kan deltage. Målet med denne type rollespil er at lade eleverne spille sig til nye indsigter og erkendelser. Men lige så vigtigt er det, at spiloplevelsen gør, at de går hjem fra skole og tænker: "I dag var jeg både deltagende og væsentlig for undervisningen. Det var godt, jeg kom". En følelse elever helst altid skal gå hjem fra skole med, men som desværre langt fra altid er tilfældet. ■

“

Eleverne fra 8.y på Brønshøj skole, der har været med til at teste rollespillet, siger følgende:

”Det var sjovt og lærerigt at være med, man fik helt enormt meget viden om et emne, man ikke umiddelbart kendte til. Det en fed oplevelse at sidde i rollen som en person, der levede i en anden tid, end vi selv gør.”

”Spillet fungerede godt, vi havde masser af info om vores rolle. Vi vidste, hvad vores holdninger var, det var enormt fedt at kunne argumentere for ting, man måske i den virkelige hverdag ville være imod.”

”Byd ind og deltag aktivt i debatten, det gør det sjovere at være med, fordi man tager del i debatten og man bliver hørt”

”Jeg synes det var virkelig spændende at være med og få en rolle, som man skulle spille og prøve at sætte sig ind i karakterens tanker”

”Jeg synes personligt, at det var en sjov oplevelse. Jeg mener, at det er en god måde at lære eller forstå en bestemt konflikt eller situation. Man får lov til at leve sig ind i en anden rolle, hvilket jeg personligt synes gør læringen meget mere underholdende. Det er nemt at leve sig ind i sin rolle, for man får ret meget fakta inden. Det er også fedt, for det gør, at man ser andres argumenter fra ens rolles side i stedet for sin egen”

”Det gode ved spillet var, at alle koncentrerede sig, og man fik muligheden for at leve sig ind i en anden persons tankegang og levetid.”

”Et råd til nogen, der skal spille: Man skal bare leve sig ind i det, så bliver det sjovere. Rollerne er gode, så det er ikke så svært.”

”

DEO Ung vil have alle med i EU-debatten

EU-debatten skal ikke blot være for de ressourcestærke i hovedstaden. Den skal ud og leve i alle regioner og afspejle den mangfoldighed, der findes i Danmark. Det er præmissen for DEO Ung, der har udviklet nye og banebrydende debatkoncepter.

Af Fatme Chahrouh og Maria Wildfang

Tror du, at EU kan speede op for den grønne omstilling? Sådan lød et af spørgsmålene fra DEO's unge frivillige, der det seneste år har turneret Danmark tyndt. Her har vi ansporet mere end 1000 unge til at forholde sig til EU-stoffet gennem pop-up debatter på gader og stræder, gymnasier og fredagsbarer.

De unge har vidt forskellige baggrunde, men er alle drevet af en fælles motivation: EU-debatten skal ikke blot leve blandt de universitetsstuderende i landets største byer. Den skal ud og leve blandt unge i hele landet – fra Ringkøbing til Rønne.

Idéen om et fællesskab af unge frivillige som oplyser og debatterer EU med andre unge startede i efteråret 2021. Her begyndte vi – to engagerede praktikanter – at samle en gruppe unge, der brænder for at inkludere endnu flere i EU-debatten. Med faglig og logistisk støtte fra DEO's sekretariat, blev ungegruppen uddannet i EU-temaer og moderatorteknik, hvorefter vi drog ud på en række debatturnéer.

Hele 16 frivillige unge mellem 18-30 år var det første år med til at forme debatten på nye og

kreATIVE måder i en lang række danske byer. Det resulterede i mange åbenhjertige samtaler med unge fra alle samfundslag: Håndværkere med stærke holdninger til social dumping og mindsteløn, ufaglærte med forslag om arbejdsmiljøregler og unge, der var optagede af EU's sikkerhedspolitik.

Projektet ruller videre i skoleåret 2022/2023, hvor vi vil uddanne endnu flere frivillige i både Aarhus og København. Man behøver ikke at være en politisk haj, EU-nørd eller Clement Kjærsgaard for at være med – DEO står for at klæde de unge ordentlig på til debatterne. ■

Tip en ung!

Hvis du kender en ung på 18-30 år, der har en solid EU-interesse og lyst til at indgå i et fællesskab med andre unge, så kan de læse mere om DEO Ung på: www.deo.dk/ung/ eller følg gruppen på **Instagram: deo_ung**

Filmkonkurrence, rollespil og reportagefilm med tv-vært Christian Degn

Tilmeld dine elever Folketingets filmkonkurrence, og vind en tur til København for hele klassen. Du kan også booke et gratis digitalt rollespil om EU – men vær hurtig: Det er først til mølle!

I anledning af 50-året for Danmarks EU-medlemskab udskriver Folketinget og SDU Mediacamp en filmkonkurrence for elever på ungdomsuddannelserne, hvor eleverne skal producere korte videoer om EU-medlemskabet. Filmkonkurrencen løber fra oktober 2022 til januar 2023 og består af:

- Et 6-ugers undervisningsforløb målrettet dansk og mediefag, hvor elever producerer journalistik og dyster om et 3-dages praktikophold i København. Læs mere på www.sdu.dk/mediacamp
- Et EU-fagligt undervisningsforløb målrettet samfundsfag, hvor elever producerer korte videoer og dyster om en tur til København for hele klassen med frokost i Folketingets restaurant, Snapstinget. Læs mere på eu.dk/undervisning

Tv-værten Christian Degn undersøger holdninger til EU-medlemskabet

2. oktober er det 50 år siden, et flertal af danskerne stemte Danmark ind i det daværende EF. På årsdagen lancerer Folketinget et spritnyt undervisningsmateriale, som består af reportager, podcasts, interviews med partiledere, tidslinjer, quizzer og elev-opgaver.

Tv-vært Christian Degn undersøger i fem underholdende og debatskabende reportagefilm danskernes holdninger til EU-medlemskabet. Tre podcasts går i dybden med 1972-afstemningen, det danske nej til Maastricht i 1992 samt Danmarks rolle i den store Øst-udvidelse. Og i en serie interviews giver partilederne en status over betydningen af Danmarks EU-medlemskab.

Materialet bliver fulgt af elevopgaver og lærervejledninger, som produceres af undervisere. Der vil være elevopgaver og lærervejledninger til både grundskoler og ungdomsuddannelser. ■

Glæd dig til 5 underholdende reportagefilm

- *Kultur og værdier:*
Skal EU-flaget til tops?
- *Sikkerhed og grænser:*
Skal Danmark have grænsekontrol?
- *Folkestyre og suveræniteten:*
Skal EU bestemme danske barselsregler?
- *Klima og miljø:*
Er atomkraft grøn energi?
- *Indre marked og velfærd:*
Skal EU regulere nethandel?

Europe at Work: Leg og lær om EU i digitalt rollespil

Du kan også slippe dine elever løs i det digitale EU-rollespil Europe at Work og lade dem lege sig igennem EU's lovgivningsproces. Rollespillet Europe at Work er et innovativt bud på undervisning og målrettet samfundsfag på ungdomsuddannelserne.

Folketingets EU-Oplysning udbyder 25 gratis spil i skoleåret 2022/2023 efter først til mølle-princippet! Book et digitalt rollespil på www.eu.dk/da/undervisning/ungdomsuddannelser/europe-at-work

 Europa-Parlamentet

Tag dine elever med til Europa-Huset i København, hvor Oplev Europa tager imod med temaoplæg, byvandring og en interaktiv udstilling.

Et godt tilbud til dig som underviser, der gerne vil klæde dine elever på til at tage aktiv del i EU-debatten og vores fælles demokrati.

EU er tættere på, end du tror

Af Elise Winther Jensen, Koordinator for Oplev Europa og undervisningsnetværk ved Europa-Parlamentet i Danmark

Hvor mange medlemmer af Parlamentet er under 30 år, og hvem er personerne bag de fine kommissærtitler?

Hos Oplev Europa får du og dine elever mulighed for at dykke ned i alle afkroge af EU-samarbejdet. Bag hver skærm gemmer sig en person, et projekt, en mulighed for at lære Europa lidt bedre at kende. En fransk ingeniør omgivet af havgus og olieboring. En pædagog i forstaden med bankende hjerte for kreativ udvikling. Hver især er de et billede på, hvordan EU præger det daglige liv i medlemslandene.

Derudover er der mulighed for at dykke ned i EU-kommissærernes arbejdsområder og få sat ansigt på medlemmerne af Europa-Parlamentet.

Vidste du fx, at der er 9 medlemmer af Europa-Parlamentet, der er under 30 år?

Dyk ned i EU med et af vores 5 temaoplæg

Vi kan tilrettelægge et udfordrende oplæg med udgangspunkt i elevernes specifikke interesser og vidensniveau. Hvis I har en særlig vinkel på jeres besøg, eller interesserer jer for et specielt emne, kan vi lave et skræddersyet oplæg. Men de fleste klasser vælger et af vores fem faste temaoplæg, der hver især dykker ned i et EU-politisk emne og aktivt inddrager eleverne:

1. Demokratiske udfordringer i EU

I dette oplæg præsenterer vi den demokratiske udvikling i EU, og hvordan demokratiet klarer sig i medlemslandene. Her ser vi bl.a. på Ungarns udvikling; det udhulede retssystem, anti-LGBTIQ+-love og medielovgivning, der sætter pressfriheden under pres. Vi dykker

også ned i, hvilke krav EU stiller til medlemmernes demokrati og opfordrer de unge til at få stemt til valg til Europa-Parlamentet.

2. EU og migration

I 2015 og 2016 håndterede blot fem ud af EU's 27 medlemslande 69% af alle asylansøgere, der ankom til EU. I dette oplæg undersøger vi EU's nuværende og kommende regler for migration fra ikke-EU-lande. Dernæst ser vi på, hvorfor det egentlig er så svært at blive enige landene imellem. Vi dykker selvfølgelig også ned i reglerne for bevægelse mellem EU-lande.

3. EU og klimakrisen

Klimamål, klimatosse og klimakrise. For tiden er der meget politik, som omhandler klima og miljø, og med god grund. For hvis vi bliver ved med at udnytte ressourcerne, som vi gør nu, vil vi fra 2050 skulle bruge hele tre jordkloder. Vi tager temperaturen på klimakrisen og zoomer

ind på EU's mål om at blive klimaneutral i 2050. Derudover skal vi diskutere, hvorfor det kan være så svært at komme i gang med den grønne omstilling, hvem der skal være drivkraften bag, og om vi som forbrugere skal gå på kompromis med vores vaner.

4. EU og Danmark: 50 år, og hvad nu?

Engang var der 6, nu er der 27. Og 1. januar 1973 blev også Danmark medlem af det, der dengang hed EF, og kan dermed fejre 50-års-jubilæum. Vi opridser kort Unionens historie med fokus på de væsentligste begivenheder for det danske medlemskab, og vi kommer ind på EU-medlemskabets betydning for Danmark. Til slut tager vi et kig i krystalkuglen og vender de største udfordringer, som EU står overfor i fremtiden.

5. Økonomi og EU-budget

Økonomien i EU kan være et stort emne at tage fat på og kan lyde støvet. Men bag de tørre tal gemmer sig indædte forhandlinger i mangemilliardklassen og principielle slagsmål om, hvilken vej EU skal bevæge sig fremover. Dette oplæg giver et overblik over det indre marked, Danmarks euroforbehold, samt EU's betydning for den danske økonomi. Derudover indeholder oplægget en gennemgang af EU's budgetforhandlinger med fokus på de store poster i budgettet 2021 - 2027.

Stræk benene med EU-byvandring

Som et supplement til et oplæg eller en særskilt aktivitet, kan en klasse vælge at tage på byvandring i centrum af København. Med telefonen i hånden kan I opleve eksempler på, hvor EU er til stede i hverdagen.

Turen går blandt andet forbi Det Europæiske Miljøagentur på Kongens Nytorv, Christiansborg og Børsen, hvor eleverne igennem quizzet og andre interaktive aktiviteter bliver klogere på samspillet mellem Danmark og EU. Tilmelding er ikke nødvendig. Det eneste, I skal gøre, er at finde turen 'Oplev EU i København' i appen Useeum. Turen tager ca. en time. Den starter ved Christiansborg og slutter ved Europa-Huset. ■

Oplev Europa

har adresse på
Gothersgade 115,
1123 København K.

Vi kan kontaktes på e-mail:
info@oplev-europa.dk eller
telefon **+45 33170552**.

Hjemmeside: www.oplev-europa.eu

Få insider-perspektiv på EU gennem EPAS

Vil jeres skole gerne gøre noget ekstra ud af undervisningen, klæde eleverne bedre på til at stemme ved valg til Europa-Parlamentet og samtidig komme med i et internationalt netværk af skoler? Så kan European Parliament Ambassador School programme (EPAS) hjælpe jer på vej.

Få adgang til den nyeste viden om EU

Gennem EPAS får jeres skole adgang til den nyeste viden om, hvad der rører sig i EU. I får bl.a. direkte adgang til et dansk medlem af Europa Parlamentet og til Danmarks faste repræsentation i Bruxelles. Derudover arrangerer vi løbende gratis webinarer med aktuelle oplægsholdere og en eksklusiv mulighed for at foreslå temaer og oplægsholdere. EPAS åbner også dørene til EU via seminarer i Bruxelles, hvor 2-4 lærere og elever pr. land får mulighed for at deltage.

Som EPAS-skole forpligter man sig til at gøre noget ekstra ud af EU-undervisningen, oprette et info-point og afholde EU-aktiviteter som fx temadage, udvekslinger eller studieture. Derudover arrangeres to årlige seminarer i Danmark, hvor skolens EPAS-ansvarlige forventes at deltage. I slutningen af skole-

året skal hver EPAS-skole desuden lave en skriftlig evaluering inklusive billeder af årets aktiviteter. ■

EPAS-programmet er i Danmark målrettet udkolingen samt STX, HTX og HHX, og varetages af Europa-Parlamentets kontor i København i samarbejde med Efterskoleforeningen.

Vil du vide mere om EPAS?
Så kontakt Jakob Clausager Jensen,
jcj@efterskolerne.dk,
eller læs mere om EPAS i Danmark her:
www.efterskolerne.dk

Lyt dig klog: Podcasts om EU

Podcasts er et relativt nyt lydmedie i stor udvikling, der kan fungere som et varierende element i undervisningen og rummer et stort potentiale i forhold til at åbne komplekst fagligt stof op for eleverne. Vi har spurgt Kia Lundsgaard, der er faglig leder i grundskolen og har stor erfaring med brug af podcasts i undervisningen, hvad det er, dette medie kan og samlet en håndfuld podcasts, der kan være nyttige i undervisningen om EU.

Kia Lundsgaard er underviser og faglig leder på Holmegaard Heldagsskole ved Næstved. Derudover er hun medejer af Radiodrama.dk, der producerer original radiodramatik og podcasts med tilhørende undervisningsmaterialer. Kia udgiver bøger og undervisningsmaterialer, der alle har fokus på multimodalitet, ligesom hun holder oplæg og workshops om inddragelse af lydfortællinger i undervisningen.

Faglig lytning - om inddragelse af podcasts i undervisningen

Af Kia Lundsgaard

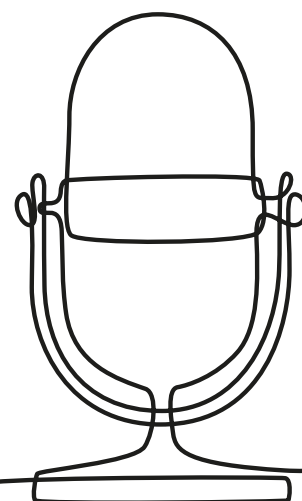
Fagene i skolen bliver, naturligt nok, mere komplekse, jo ældre eleverne bliver. De unge skal have en historisk forståelse, en omverdensforståelse samt kendskab til egne og andres værdisæt for at kunne begribe mange af de områder, som fagenes kompetencemål stiller krav om.

At inddrage podcasts i undervisningen kan gøre en enorm forskel for de elever, hvor det, af den ene eller den anden grund, kan være en udfordring med læsningen eller læselysten. Podcasts kan man have med sig over alt, hvilket betyder, at man kan gå en tur, man kan lytte i fællesskab og man kan lytte flere gange. Dog er det vigtigt at huske, at podcasts ikke er en "sovepude". Didaktisering er vigtigt, og underviser skal overveje, hvordan for forståelsen for podcastens indhold kan skabes, ligesom der skal være en under- og efterbehandling.

Eleverne bør introduceres til forskellige lyttestrategier, der understøtter deres hukommelse og forståelse i lytningen af komplekse podcasts. En måde at åbne for forståelsen af

podcastens indhold kan være, at eleverne tegner små ikoner, mens de lytter. Denne øvelse træner eleverne i at lytte efter det væsentlige, samtidig med, at det ikke tager fokus fra lytningen, som fx notatskrivning gør. Underviser kan ligeledes have illustrationer klar, som eleverne skal udvælge i den rækkefølge, de bliver præsenteret i podcasten.

Komplekse områder i fagene bør åbnes gennem forskellige multimodale tekster, så den enkelte elev kan vælge, hvilket medie der giver det bedste udbytte og forståelse af indholdet – og her er podcasts et vigtigt og betydningsfuldt medie for mange. ■

Podcast om EU's historie: Lad eleverne dykke ned i EU's historie gennem en sprød podcast og engagerende øvelser

Bag det EU vi kender, ligger historier de fleste af os ikke kender til – en drøm om at der aldrig mere skal falde bomber over Europa, hvordan lille Danmark ryddede avisforsider i hele Europa, og hvad energidrik har med det hele at gøre. DEO har i samarbejde med Travers Media udviklet et helt særligt univers, hvor alt fra Kul- og Ståunionen til Maastrichttraktaten bliver virkeligt og nærværende. Forløbet om EU's historie består af en podcast på tre afsnit, der hver varer ca. 18 minutter samt tilhørende øvelser. Find podcasten på historienomeu.podbean.com eller der, hvor du lytter til dine podcasts.

Altingets EU-podcast, Parlamentet, giver dig overblikket over EU-ugen, samt et interview med en interessant europæisk person hver uge

Hvad er der sket i EU den seneste uge? Få overblik over dét i denne podcast fra Bruxelles med Altingets erfarne EU-reportere. Lyt til Altinget EU gratis, der hvor du lytter til podcast og musik eller på Altinget.dk/podcast/altinget-eu

Jagten på stjernerne

Da vi i sommeren 2021 sagde farvel til plastiktallerkener, -bestik og -sugerør, kom beslutningen fra Europa-Parlamentet. EU er med til at påvirke din hverdag, mere end du måske går og tror. I tre episoder guider journalist og iværksætter Cathrine Wichmand dig rundt i EU, og sammen med en række danske EU-parlamentarikere stiller hun skarpt på nogle af tidens største debatter - fra LGBTIQ-retigheder og retsstat til tech-giganter og bredere cykelstier. Podcasten er et betalt samarbejde mellem Europa-Parlamentet i Danmark og Cathrine Wichmand, og du kan lytte til den i blandt andet iTunes og Spotify.

Traktat, stakit, kasket

I EU-traktaten fremgår det tydeligt, hvad der er EU's grundlæggende værdier, nemlig menneskelig værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstat og menneskerettigheder. Men hvad vil det egentlig sige, at EU bygger på nogle bestemte værdier? Hvordan afspejler disse værdier sig i de politiske dagsordener, som diskuteres lige nu i EU og Europa-Parlamentet? Og hvad gør vi, hvis EU-landene ikke overholder de værdier, som det europæiske samarbejde bygger på? I podcastserien 'Traktat, stakit, kasket' undersøger Europa-Parlamentets danske kontor sammen med magasinet ATLAS, hvad EU's grundlæggende værdier betyder for Europa og europæisk politik lige nu. Du kan lytte til "Traktat, stakit, kasket" der, hvor du normalt finder dine podcasts, bl.a. Spotify og iTunes.

RÆSON

Sådan fungerer EU

I denne podcastserie fra RÆSON giver professor Peter Nedergaard det fulde overblik over EU-samarbejdet – fra starten til i dag. Hvorfor ser Unionen ud, som den gør? Og hvad fortæller EU's historie os om tiden, der kommer? Serien spænder over 11 afsnit, der hver går i dybden med et aspekt af samarbejdet: institutionerne, politikområderne, teoretiske vinkler og de udfordringer, der følger med så stort et projekt. Værterne er Loke Bisbjerg og Viktor Bournonville. Undervejs medvirker en række gæster med spørgsmål, bl.a. Rina Ronja Kari (forhenværende MEP, Folkebevægelsen mod EU) og Jan E. Jørgensen (MF, Venstre). Lyt til podcastserien gratis, der hvor du lytter til podcast og musik eller på raeson.dk/2017/nedergaard/

Europæiske perspektiver på klimakrisen

Klimaet står højt på dagorden hos danske elever, der engagerer sig i grønne spørgsmål i og udenfor klasselokalet. Klimadebatten foregår dog ofte i et dansk ekkokammer, så et nyt projekt skal give indsigt i den grønne omstilling i fire meget forskellige lande i Europa.

Af Kasper Tonsberg Schlie

En stor del af den danske klimapolitik rammer en anden virkelighed på EU-plan, hvor 26 andre lande også kæmper for deres interesser. Mange lande i særligt Østeuropa kæmper for at udfase kulkraft, Nederlandene kæmper med en CO2-tung transportsektor, mens landbruget i Sydeuropa står overfor en svær omstilling til grønne produktionsmetoder og kæmper med høj arbejdsløshed.

Denne enorme variation i forudsætningerne for at gennemføre en effektiv og fair grøn omstilling, er baggrunden for et stort undervisningsprojekt, der skal give eleverne en større forståelse for, hvordan klimapolitik har mange niveauer: Socialt, økonomisk, historisk og geografisk. Projektet har taget 60 elever, 10 lærere og 6 NGO-medarbejdere med på studierejser til Danmark, Serbien, Spanien og Nederlandene, hvor vi har gjort status på den grønne omstilling og er blevet klogere på, hvad der muliggør eller forhindrer processen.

I Spanien mødte eleverne den globale opvarmnings behårdede konsekvenser, der ellers ofte kan virke fjerne i Danmark eller Nederlandene. Vandmangel truer den enorme landbrugssektor, der producerer frugt og grønt til hele verden, mens flere byer er truet af mere ekstremt vejr i fremtiden. Det var også en øjenåbner, at Spanien er så afhængig af gas og atomkraft, hvilket præger den offentlige debat i landet. Det er først gennem de seneste år, at Spani-

en er begyndt at accelerere skiftet til grønne energikilder.

Disse oplevelser gav inspiration til en række åbenhjertige og vigtige debatter imellem eleverne. Hvor hurtigt kan den grønne omstilling finde sted? Er det borgere, virksomheder eller regeringer, der skal gå forrest? Skal fokus være på tilpasning som i Serbien eller på at foretage en dramatisk nedskæring i udledningen af drivhusgasser som i Danmark? Skal de rige lande i Europa støtte den grønne omstilling i lande med større udfordringer? De forskellige nationale perspektiver berigede og kvalificerede disse debatter.

Med input fra lærere og fire grønne NGO'er har studierejserne resulteret i en e-bog, der netop sætter fokus på disse store spørgsmål. I e-bogen præsenteres de fire involverede landes grønne omstilling på det politiske niveau (fx statistikker, politiske aftaler, ambitioner) og det mere borgernære niveau (aktivister,

NGO'er, lokale initiativer). Det skal give elever i hele Europa et kvalitativt og sammenligneligt grundlag, så de kan få en større forståelse for forskelle og ligheder, udfordringer og muligheder. ■

Hvilke elever er i målgruppen?

Materialet på climateperspectives.eu er på engelsk og egner sig bedst til elever på stx, hhx, htx og hf. Send gerne dine spørgsmål eller feedback til undervisning@deo.dk

Elever på ekskursion til DTU Risø.

Danske, serbiske og spanske elever i Madrid, hvor de måler træers masse og kapacitet for lagre CO₂.

Projektet er mundet ud i en e-bog til undervisningsbrug, der frit kan tilgås på www.climateperspectives.eu

Bogen giver et indblik i EU-politik på det grønne område samt grønne initiativer og udfordringer i Serbien, Nederlandene, Danmark og Spanien. Bogen er på engelsk og ledsages af øvelser og videointerviews med en lang række grønne aktører.

I marts 2022 var vi i Niš i det sydlige Serbien - Europas mest luftforurenede by. Elever fra Roskilde Gymnasium, et serbisk gymnasium og et hollandsk gymnasium udforskede, hvordan landet stadig er dybt afhængigt af kulkraft og hvordan nogle serbere i perioder må opvarme deres hjem ved at afbrænde bildæk og andet affald. Vi mødte dog også en ung generation, der er opsatte på at kæmpe for klimaet på trods af korrupsion og høj ungdomsarbejdsløshed. Et besøg på et af landets få genbrugsstationer og vandværker gav indtryk af et land, der først er ved at finde sine fødder i den grønne omstilling.

Partnerskabet bag e-bogen

Projektet har modtaget støtte fra Erasmus+ og består af et partnerskab med fire gymnasier, fire grønne NGO'er og DEO, der har koordineret projektet. Fra Danmark deltog Roskilde Gymnasium med klimalinjen Going Green samt den grønne Tænketaank CONCITO.

EU på erhvervsuddannelserne

Bør en mejerist, en chauffør, en skibsassistent eller en fotograf vide noget om EU? Det var måske ikke nødvendigt for 30 år siden, men elever på erhvervsuddannelserne (EUD) skal i stigende grad forholde sig til europæiske dagsordener og specifikke EU-regler.

Ifølge loven har erhvervsuddannelserne fem grundlæggende formål. Udover at uddanne unge og voksne til at kunne udføre et erhverv med stolthed og kvalitet, står det beskrevet, at skolerne skal "give de uddannelsessøgende viden om internationale forhold og viden som grundlag for arbejde og uddannelse i udlandet."

Denne formålsparagraf er ikke blot flotte ord vedtaget af Folketinget, men udtryk for en stigende tendens på de mere end 100 erhvervsuddannelser: Verden, og særligt Europa, banker på døren med både muligheder, ny teknologi, regler og risici.

Læser man de omfattende udviklingsredegørelser for erhvervsuddannelserne, springer det

da også straks i øjnene, at EU-dagsordenerne har indtaget en central plads for mange fag.

Elektrikerne skal nu fokusere på Internet of Things og digital sikkerhed. Skibsassistenterne skal oplæres i bemandingsdirektivet, der skal bekæmpe social dumping og øge fagligheden ombord, mens gartnere skal uddannes til at kunne handle med – og lære fra – tyskere og hollændere.

I de kommende år vil DEO derfor sætte fokus på, hvordan EU kan formidles på erhvervsuddannelserne. Det vil vi gøre gennem webinarer, oplæg, rollespil og meget andet. Vi er åbne for partnerskaber og input og kan kontaktes på undervisning@deo.dk ■

“

Derfor er EU-stoffet vigtigt – ifølge fagbevægelsen

Johan Moesgaard Andersen, Dansk Metal:

For Dansk Metals medlemmer betyder det i den grad noget, hvad der sker ude i Europa. Et stort flertal af Dansk Metals medlemmer arbejder nemlig på virksomheder, der eksporterer til EU's indre marked. Ligesom EU-love påvirker det danske arbejdsmarked og vores medlemmers hverdag ude på arbejdspladsen. Derfor er det helt afgørende for os at følge med i politik, love og regler fra EU og påvirke dem til gavn for vores medlemmer.

Caroline Amalie Hertel, Fagbevægelsens Hovedorganisation:

I en verden med krig, inflation og voksende ulighed gælder det om at stå sammen. EU har været med til at forbedre vilkårene på en række punkter bl.a. asbest på arbejdspladsen, ligestilling mellem mænd og kvinder og barselsvilkår for forældre. For at sikre de bedste løsninger for fremtidens arbejdsmarked kræver det, at vi finder fælles, europæiske løsninger.

”

Webinarer om EU for erhvervsskolelærere

Fra 2022-2024 holder DEO en række webinarer, der sætter fokus på, hvordan man kan inkludere EU-temaer på erhvervsuddannelserne. De næste er den 26. oktober og den 2. november 2022. Læs mere på deo.dk/efteruddannelse

Ud i Europa

Det har i en årrække været muligt at gennemføre en del af erhvervsuddannelsen i et andet EU-land. Undervisere kan også rejse ud og få ny inspiration. Du kan læse mere om mulighederne på ufm.dk (søg på Erasmus+)

EU-engagement udenfor klasserummet

Kender du en elev, der er så EU-interesseret, at vedkommende kunne finde på at bruge sin fritid på at fordybe sig yderligere? Der findes talrige muligheder for ungeengagement i europæiske temaer. Lad en superfrivillig guide dig gennem en række muligheder.

Af Zoé Elkær Nicot

Ønsker man indflydelse på europæiske og globale dagsordner, kan man blive Ungdomsdelegat for EU, FN eller Norden gennem Dansk Ungdoms Fællesråd. Som EU Ungdomsdelegat repræsenterer jeg danske unges interesser i EU, mødes med ministre, og arbejder med formidling og forankring af europæiske dagsordner i Danmark. Næste mandatperiode starter i 2024, og man søger gennem DUF.

EU Ungdomsdelegater interviewes i News & Co på TV2 News, Folkemødet 2022.

Som den danske Ungdomsdelegat til Europarådets Kongres for Lokale og Regionale Myndigheder deltager også jeg i politiske forhandlinger i Strasbourg. Man møder unge fra hele Europa. Næste mandatperiode begynder i 2023, og man søger gennem Europarådet.

Gennem civilsamfundet kan unge også blive engageret i europæiske tematikker. Organisationen European Debate Initiative (EDI) forankrer den europapolitiske debat i Danmark, og er fokuseret på f.eks. klima, flygtninge og

Ungdomsdelegater ved Europarådet i Strasbourg, marts 2022.

menneskerettigheder. Alle kan blive engageret via europaendebateinitiative.com.

Har man som klasse eller individuel ung mellem 14-20 mod på at slippe sin indre politiker løs og være med, når unge landet over skal finde kreative løsninger på nutidens største politiske problemstillinger – så kan man deltage i Ungdommens EU-Topmøde, som foregår 10. - 11. marts 2023. Under årets tema "EU i verden" får alle tildelt en rolle som enten politiker eller journalist, og man finder løsninger, indgår kompromisser og danner alliancer. Kontakt FIC for både individuelle- og klassetilmeldinger, og læs mere på ficungdom.com.

Som ung kan man også prøve at påvirke "de rigtige voksne" gennem forskellige rådgivende og besluttede organer – f.eks. ungeråd,

advisory boards og bestyrelser. Jeg sidder selv rundt om bordet hos den Amerikanske Ambassade, Planbørnefonden, Tænkentanken Mandag Morgen og Political Festival of Europe, og disse muligheder opslås ofte via de sociale medier. Herigennem kan man søge indflydelse på de dagsordener, der har fremtidens generationer for øje; det er bare om at melde sig på.

Som verdensmålsambassadør kan man blive en del af et netværk af unge engagerede stemmer, og vi brænder for at omsætte FN's verdensmål fra håb til handling. Søg gennem Verdens Bedste Nyheder hvert forår.

Global Partnership for Education (GPE) arbejder også med ungeinddragelse gennem deres National Youth Leaders, og i Danmark er vi fire i programmet. Unge kan i januar søge om optagelse.

Vil man være med til at udbrede viden og engagere andre unge i blandt andet EU-stof, kan også blive demokrati-ambassadør hos DEO, blive frivillig hos Nyt Europa Unge, eller hos SAGA.

Alt i alt findes der rigtig mange gode muligheder for at blive engageret – og interesseret – i europæiske spørgsmål. I skal være velkommen til at kontakte mig for yderligere information. ■

Ungdommens EU-Topmøde 2022 i Folketinget, marts 2022.

Zoé Elkær Nicot er 23 år og har en bachelor i Europæiske Studier. Hun er nu i gang med en kandidat i jura på Københavns Universitet.

EU skal helt tæt på eleverne

Mange tager på studietur til Bruxelles for at lære mere om EU og unionens beslutningsproces. Et nyt studieturskoncept vender den logik på hovedet for at vise eleverne, hvordan EU sætter et markant præg på nærområdet.

Af Kasper Tonsberg Schlie

20 elever fra Bjerringbro Gymnasium står i en gigantisk kølehal på Thyborøn Havn og rynker lidt på næsen. Foran dem ligger stribevis af grønne fiskekasser med torsk, rødspætter og store taskekrabber, der endnu bevæger sig en smule. Bippende gaffeltrucks susser omkring, mens Thomas Rahbek Sloth fra Thyborøn Havns Fiskeriforening forklarer livligt om dagens fangst. Senere går vi op i et stort mødelokale, hvor eleverne lærer om fiskekvoter og Brexits konsekvenser for byens store fiskeindustri.

Besøget afrundes med en rundvisning på et moderne fartøj og en velsmagende fiskeburger.

I Thyborøn har Brexit-aftalen kostet arbejdspladser og sat nye investeringer på standby.

Det er en god anledning til at diskutere både Brexit og kvotesystemets indretning og formål. Eleverne må være skarpe og kritiske, for vi er på besøg hos en interessant, der forståeligt ønsker at minimere

bureaukratiet og skabe vækst. "Vi kæmper for at give fiskerne en stemme overfor EU-bureaukratiet og miljø-aktivisterne", lyder det.

25 km herfra, i Lemvig, er tonen en anden. Her jubler man over et stort EU-tilskud, der har gjort det muligt at bygge Klimatorium, der er et videnscenter for både offentlige og private klimaprojekter. Her hører eleverne om EU's Green Deal og går i dialog med lokale virksomheder, der vil bidrage til at nedbringe CO₂-udslippet. For eksempel virksomheden Plastix, der omsmelter brugt plastik, så det kan bruges igen i alt fra badetøj til shampooflasker. Af sammen grund kan virksomheden give os et indblik i lovgivningen på området og hvordan man kæmper for mere ambitiøse EU-direktiver om genanvendelse.

Thyborøn Havn og Klimatorium er blot to ud af ca. 30 besøgssteder i Region Midtjylland, hvor eleverne kan lære mere om, hvordan EU-politik påvirker dagligdagen for helt almindelige midtjyder – på godt og ondt. Eleverne har forberedt sig på temaerne på forhånd og kommer rundt om 2-3 EU-temaer på en studietur i deres egen region. For mange er det en øjenåbner, hvordan store internationale dagsordner gør sig gældende fra Grenå til Thyborøn.

På DEO's undervisningsside kan eleverne (eller lærerne) udvælge et eller flere af de syv valgte temaer, der kommer hele vejen rundt om EU's indvirkning i regionen: Fiskeri og Brexit, migration, gift og kemi, den grønne omstilling, fri bevægelighed, innovation og digitalisering, landbrug og landdistrikter. Her kan eleverne lære om regionale vinkler på en international dagsorden og prøve kræfter med øvelser, der sætter den nye viden i spil.

Projektet er designet, så du selv kan designe din egen studietur med fokus på EU på en, to eller flere dage. DEO holder gerne et indledende møde, hvorefter I selv booker transport og aftaler hos besøgsstederne. ■

Projektets otte partnere

Bjerringbro Gymnasium, DEO, Central Denmark EU Office, Skanderborg Gymnasium, Struer Statsgymnasium, Silkeborg Gymnasium, Grenaa Gymnasium, UddannelsesCenter Ringkøbing Skjern

Læs mere om EU i regionerne

Du kan udforske projektet og undervisningsmaterialet på www.undervisning.deo.dk/euimidtjylland

1. januar 2023 lanceres et lignende projekt om EU i Region Syddanmark, der kan tilgås på www.undervisning.deo.dk/euisyddanmark

Hvis du er interesseret i at planlægge en regional studierejse – eller har input til materialet – kan DEO kontaktes på undervisning@deo.dk

De omtalte projekter er udviklet med støtte fra de to regioners uddannelsespuljer

regionmidtjylland **midt**

Ny inspiration til din EU-undervisning

Kan timerne om EU være aktiverende og føles relevante for eleverne? For at svare på disse spørgsmål, har DEO inviteret en lang række aktører til at give deres bud på, hvordan man kan gribe stoffet an.

Dette magasin er fyldt med idéer og læremidler, der folder EU-temaer ud i klasserummet, på tværs af skolen, i byens gader, rundt i regionen og gennem internationalt samarbejde. Se mere på www.undervisning.deo.dk og i **Facebookgruppen EU i undervisningen**.

DEO
UNDERSVISING

undervisning@deo.dk ■ tlf. 70 26 36 66 ■ www.undervisning.deo.dk